

**Парасій-Вергуненко Ірина Михайлівна**,  
д. е. н, професор, професор кафедри фінансового аналізу та аудиту,  
Державний торговельно-економічний університет  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6506-6965>  
Жуков Данило Влдаиславович,  
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,  
освітня програма «Міжнародна економіка»  
Державний торговельно-економічний університет

## АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ІТ-КОМПАНІЙ: МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

**Parasii-Verhunenko Iryna**,  
Doctor of Sciences (Economics), Professor,  
Professor of the Department of Financial Analysis and Audit  
State University of Trade and Economics  
Zhukov Danylo,  
student of the Department of International Economics  
State University of Trade and Economics

## ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF IT COMPANIES' ACTIVITIES: METHODOLOGICAL ASPECTS

**Анотація.** У статті розглядаються методологічні основи аналізу ефективності діяльності ІТ-компаній в умовах цифрової трансформації економіки. Обґрунтовано систему показників оцінки фінансових і операційних результатів ІТ-підприємств, проаналізовано особливості застосування традиційних та інноваційних методів фінансового аналізу в ІТ-секторі. Досліджено вплив специфіки діяльності ІТ-компаній на вибір методів оцінювання їх ефективності. Розроблено комплексну методику аналізу ефективності діяльності ІТ-підприємств, що включає оцінку фінансових показників, показників інтелектуального капіталу та ключових метрик ефективності. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення системи управлінського аналізу в ІТ-компаніях.

**Ключові слова:** ІТ-компанії, аналіз ефективності, фінансові показники, методологія, цифрова економіка.

**Abstract.** The article examines the methodological foundations of efficiency analysis of IT companies in the context of digital transformation of the economy. The system of indicators for evaluating financial and operational results of IT enterprises is substantiated, the peculiarities of applying traditional and innovative methods of financial analysis in the IT sector are analyzed. The influence of the specifics of IT companies' activities on the choice of methods for evaluating their efficiency is studied. A comprehensive methodology for analyzing the efficiency of IT enterprises has been developed, which includes the assessment of financial indicators, intellectual capital indicators and key performance metrics. The research results can be used to improve the management analysis system in IT companies.

**Keywords:** IT companies, efficiency analysis, financial indicators, methodology, digital economy.

JEL Classification: M41, L86, O33

**Постановка проблеми.** Стрімкий розвиток інформаційних технологій та цифровізація економіки зумовили значне зростання ролі ІТ-сектору в національній та світовій економіці. Український ІТ-сектор демонструє високі темпи зростання - у 2024 році топ-10 ІТ-компаній України заробили 56,48 млрд грн, що на 22% більше порівняно з попереднім роком, а щомісячний обсяг ІТ-експорту перевищує 500 млн доларів США.

Водночас традиційні методи фінансового аналізу не завжди адекватно відображають специфіку діяльності ІТ-компаній, яка характеризується високою часткою нематеріальних активів, значними інвестиціями в людський капітал, швидкими темпами інновацій та специфічними бізнес-моделями. Це актуалізує необхідність розробки спеціалізованої методології аналізу ефективності діяльності ІТ-підприємств.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання цифрової трансформації бізнес-процесів та її впливу на економічне зростання широко досліджуються в сучасній українській науковій літературі. Чмутова І., Гайналій А. розглядають проблеми управління безпекою підприємств України в контексті глобальних ризиків і на основі анкетування 49 українських підприємств визначили найбільш актуальні загрози та розробили матрицю управління ризиками для технологічних компаній [3]. Автори підкреслюють, що для підвищення стійкості підприємств рекомендовано посилити заходи кібербезпеки та адаптувати стратегії управління, враховуючи екологічні та фінансові аспекти для ефективного управління ризиками.

Питання розвитку ІТ-індустрії України на міжнародному ринку детально аналізує Александрук Я.В., досліджуючи структуру ІТ-ринку, основні сегменти, темпи зростання та конкурентоспроможність українських ІТ-компаній в умовах воєнного стану [4]. Дослідник відзначає, що позитивні зміни в законодавстві та урядові ініціативи, спрямовані на підтримку ІТ галузі, мають потенціал для суттєвого покращення умов для ведення бізнесу в Україні.

Аналіз тенденцій українського ІТ-сектору в умовах воєнного стану проводять Петрова А., Дейнека М., які підтверджують збереження продуктивності компаній завдяки високій гнучкості та впровадженню нових бізнес-моделей [5]. Автори зазначають, що 42% підприємств частково або повністю переїхали за кордон, що вимагає адаптації методології аналізу до нових умов функціонування ІТ-бізнесу.

Теоретико-методичні аспекти оцінки ефективності діяльності підприємств досліджує Чиков І.А., розглядаючи не лише фінансові показники, але й соціальні, екологічні, технологічні аспекти оцінювання ефективності [6]. Дослідник обґрунтовує необхідність комплексного підходу до оцінки результативності діяльності сучасних підприємств з урахуванням їх багатофакторного впливу на економічне середовище.

Оптимізацію бізнес-процесів підприємств у системі стратегічного управління інноваційною діяльністю розглядають Чумак О.В., Левіна М.В., Олексієнко Б.М., аналізуючи показники впливу інновацій на результати діяльності технологічних підприємств [7]. Автори підкреслюють важливість систематичного аналізу економічних показників діяльності підприємства для підвищення ефективності управління інноваційними процесами.

Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства на засадах цифровізації технологічних процесів досліджує Пономарьов М.І., визначаючи

ключові показники ефективності та інші індикатори результативності роботи технологічних компаній [8]. Дослідник обґрунтовує важливість моніторингу КРІ в контексті цифровізації для забезпечення конкурентних переваг підприємств в умовах відновлення економіки України.

**Формулювання цілей статті (постановка завдання).** Метою статті є розробка комплексної методології аналізу ефективності діяльності ІТ-компаній з урахуванням специфіки їх операційної діяльності та особливостей бізнес-моделей на основі сучасних підходів до цифрової трансформації економіки.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** ІТ-компанії характеризуються рядом особливостей, які суттєво впливають на методологію аналізу їх ефективності. Дослідження показують, що цифрова трансформація має значний позитивний вплив на економіку України [1], зокрема сприяє зростанню експорту ІТ-послуг, які стають важливим джерелом валютних надходжень. Для систематизації цих особливостей та їх впливу на аналітичні процедури доцільно розглянути основні характеристики ІТ-компаній у порівнянні з традиційними підприємствами (табл. 1).

Таблиця 1

**ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ІТ-КОМПАНІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МЕТОДОЛОГІЮ АНАЛІЗУ**

Особливість діяльності	Характеристика	Вплив на методологію аналізу	Рекомендовані показники
Високий рівень інтелектуального капіталу	Основні активи не відображаються в балансі (ПЗ, бази даних, людський капітал)	Необхідність врахування нематеріальних активів у розрахунках	Дохід/прибуток на співробітника, коефіцієнт інтелектуального капіталу
Специфічні моделі доходів	Підписні моделі (SaaS), разові ліцензії, проектна робота	Застосування специфічних метрик замість традиційних	MRR, ARR, LTV, CAC, Churn Rate
Високі темпи росту	Експоненційне зростання, складність прогнозування	Динамічний аналіз з коригуванням прогнозів	Темп зростання виручки, показник масштабованості
Значні R&D витрати	Постійні інвестиції в розробку нових продуктів та технологій	Врахування інноваційного потенціалу в оцінці ефективності	R&D інтенсивність, ROI від інновацій
Глобальний характер діяльності	Робота з міжнародними клієнтами та ринками	Врахування валютних ризиків та міжнародних стандартів	Частка експорту, географічна диверсифікація

Джерело: складено автором на основі [1, 2, 3]

Як зазначають Чмутова І., Гайналій А. [3], для підвищення стійкості підприємств рекомендовано посилити заходи кібербезпеки та адаптувати стратегії управління, враховуючи екологічні та фінансові аспекти для ефективного управління ризиками. Це особливо актуально для ІТ-компаній, які працюють з критично важливими даними та інформаційними системами.

На основі аналізу сучасних досліджень [4, 5, 6] пропонується використовувати комплексну систему показників, що включає традиційні фінансові показники, адаптовані до специфіки ІТ-діяльності. Олешкевич С.І. підкреслює, що цифрові страте-

гії дозволяють підприємствам використовувати технологічні можливості для зростання ефективності в умовах сучасної економіки України [9]. Тому система показників повинна охоплювати всі ключові аспекти діяльності ІТ-компаній.

Основні групи показників ефективності ІТ-компаній:

1. Фінансові показники традиційного аналізу потребують адаптації до специфіки ІТ-сектору. Показники рентабельності (ROA, ROE, ROCE, маржа чистого прибутку) мають особливу інтерпретацію з урахуванням високої частки нематеріальних активів у структурі балансу. Показники ліквідності (поточна, швидка ліквідність) та показники оборотності активів і дебіторської заборгованості також потребують коригування методики розрахунку з урахуванням специфіки грошових потоків ІТ-компаній [10].

2. Специфічні показники для ІТ-компаній включають метрики підписної моделі, які є особливо важливими для SaaS-компаній. Щомісячний повторюваний дохід (MRR) та річний повторюваний дохід (ARR) характеризують стабільність бізнес-моделі. Середній дохід на користувача (ARPU), цінність клієнта протягом життєвого циклу (LTV), вартість залучення клієнта (CAC) та показник відтоку клієнтів (Churn Rate) дозволяють оцінити ефективність клієнтських відносин. Кудренко М.Л. підкреслює ключову роль ІТ-компаній у формуванні конкурентних переваг [11], що робить ці показники критично важливими для оцінки перспектив розвитку.

3. Показники продуктивності мають особливе значення для ІТ-компаній, оскільки людський капітал є основним ресурсом. Дохід та прибуток на співробітника характеризують ефективність використання трудових ресурсів. Інтенсивність досліджень та розробок (R&D інтенсивність), що розраховується як відношення витрат на R&D до загальної виручки, показує інноваційний потенціал компанії. Любченко С.О. аналізує зростання числа зареєстрованих ІТ-підприємств та розробку спеціалізованих фінансових продуктів для ІТ-компаній [12], що підтверджує важливість цих показників.

4. Показники інноваційного потенціалу включають частку витрат на R&D у загальних витратах [7], кількість нових продуктів та послуг, запущених протягом року, частку доходів від нових продуктів у загальній виручці, кількість патентів та ліцензій, індекс технологічної новизни продуктів. Ці показники дозволяють оцінити здатність компанії до інновацій та адаптації до змін ринкового середовища.

5. Показники цифрової зрілості набувають особливої важливості в контексті аналізу ІТ-компаній [8, 9]. Рівень автоматизації бізнес-процесів, використання сучасних технологій (штучний інтелект, інтернет речей, блокчейн), цифрова грамотність персоналу, ступінь інтеграції інформаційних систем характеризують готовність компанії до майбутніх викликів та можливостей.

Методологічні підходи до аналізу ефективності ІТ-компаній повинні бути структурованими та поетапними. Пономарьов М.І. показує важливість моніторингу КРІ в контексті цифровізації технологічних процесів [8], що обумовлює необхідність систематичного підходу до аналізу. Комплексний аналіз включає п'ять основних етапів, кожен з яких має свою специфіку та цілі.

Перший етап передбачає аналіз фінансового стану з розрахунком традиційних фінансових коефіцієнтів з урахуванням специфіки ІТ-діяльності [10], аналіз динаміки показників протягом 3-5 років та порівняння з середньогалузевими значеннями. Коваленко О.В. аналізує ефективність інвестицій в інноваційну

модернізацію та їх вплив на зростання ефективності підприємств [10], що підкреслює важливість довгострокового аналізу фінансових тенденцій.

Другий етап включає аналіз операційної ефективності з оцінкою показників продуктивності праці в умовах цифрової трансформації [11], аналіз структури витрат з акцентом на технологічні інвестиції та оцінку ефективності витрат на дослідження та розробки. Особлива увага приділяється співвідношенню постійних та змінних витрат, що є критичним для масштабованості бізнес-моделі ІТ-компаній.

Третій етап передбачає аналіз клієнтської бази та ринкових позицій з розрахунком метрик підписної моделі для B2B компаній [12], аналіз показників утримання клієнтів та оцінку ефективності маркетингових витрат і конкурентоспроможності. Цей етап є особливо важливим для SaaS-компаній, де стабільність клієнтської бази визначає довгострокову успішність бізнесу.

Четвертий етап включає аналіз інноваційного потенціалу та технологічної зрілості з оцінкою частки витрат на дослідження та розробки [13], аналіз портфелю технологічних рішень та оцінку готовності до впровадження новітніх технологій. Кудлаєнко С., Юрєв Б. розробляють збалансовану систему критеріїв та показників фінансового менеджменту інноваційно-технологічно активних підприємств [13], що є основою для цього етапу аналізу.

П'ятий етап передбачає інтегральну оцінку ефективності з використанням зваженої моделі інтегрального показника. Лукаш В.І. здійснює моделювання економічної безпеки ІТ-підприємства в умовах регуляторних ризиків та ринкових коливань [14], що обумовлює необхідність комплексного підходу до оцінки. Пропонується використовувати наступну формулу:

$$IEI = \alpha_1 \times FEI + \alpha_2 \times OEI + \alpha_3 \times CEI + \alpha_4 \times IPI + \alpha_5 \times DEI$$

де: IEI – інтегральний показник ефективності; FEI – індекс фінансової ефективності; OEI – індекс операційної ефективності; CEI – індекс ефективності роботи з клієнтами; IPI – індекс інноваційного потенціалу; DEI – індекс цифрової зрілості;  $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3, \alpha_4, \alpha_5$  – вагові коефіцієнти (сума дорівнює 1).

При інтерпретації результатів аналізу ефективності ІТ-компаній необхідно враховувати сучасні умови функціонування [5, 14]. Вплив воєнного стану значно змінив операційне середовище, коли значна частина підприємств частково або повністю переїхала за кордон, що вимагає адаптації методології аналізу до нових реалій. Життєвий цикл компанії також має значний вплив на інтерпретацію показників, оскільки стартапи можуть мати від'ємну рентабельність при високих темпах росту, що є нормальним для ранніх стадій розвитку.

Специфіка бізнес-моделі визначає підходи до оцінки ефективності, оскільки продуктові компанії, сервісні провайдери та аутсорсингові компанії потребують різних методів аналізу. Ринкові умови та регуляторні ризики створюють висококонкурентне середовище та зміни в регулюванні, що потребує постійного моніторингу. Глобальні тренди цифровізації вимагають врахування міжнародних стандартів та практик при проведенні аналізу ефективності діяльності ІТ-компаній [2].

**Висновки.** Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що сучасна методологія аналізу ефективності ІТ-компаній повинна враховувати специфіку цифрової трансформації економіки та особливості функціонування технологічних підприємств в умовах глобальних викликів [1, 2]. Комплексна система показників має включати традиційні фінансові індикатори, адаптовані до специфі-

ки ІТ-сектору, специфічні метрики технологічних компаній, показники інноваційного потенціалу та цифрової зрілості [6, 7, 8].

Ключовими показниками для сучасних ІТ-компаній є метрики підписної моделі (MRR, ARR, LTV, SAC), показники продуктивності праці, інтенсивність досліджень та розробок, а також індикатори технологічної готовності [9, 10, 11]. Інтегральна оцінка ефективності повинна враховувати п'ять основних компонентів: фінансову ефективність, операційну ефективність, ефективність роботи з клієнтами, інноваційний потенціал та рівень цифрової зрілості [12, 13].

Застосування розробленої методології дозволить підвищити якість управлінських рішень в ІТ-компаніях, покращити їх конкурентоспроможність та адаптаційні можливості в умовах динамічних змін економічного середовища [14]. Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка автоматизованих систем аналізу ефективності ІТ-компаній з використанням технологій штучного інтелекту та машинного навчання, що дозволить підвищити точність та оперативність аналітичних процедур.

### Література

1. Сидорук І. С., Вікуліна Л. Ф., Наконечна О. А. Цифрова трансформація бізнес-процесів в Україні як чинник економічного зростання. 2025. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15173552>.
2. Ломачинська І. А., Войцеховська А. О., Саркісян М. С. Динаміка цифрової трансформації України: основні тенденції та вплив на національну економіку. *The actual problems of regional economy development*. 2025. Т. 2, № 21. С. 267–280. URL: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.267-280>.
3. Чмутова І., Гайналій А. Оцінка глобальних ризиків з позицій управління безпекою підприємств України. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2024. Т. 336, № 6. С. 506–514. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-77>.
4. Александрук Я. В. ІТ індустрія України на міжнародному ринку : бакалаврська робота. Луцьк, 2024. 72 с.
5. Петрова А. Ю., Дейнека М. О., Прядко К. О. ІТ-сектор України: аналіз тенденцій в умовах воєнного стану. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна серія «Економічна»*. 2025. № 108. С. 27–40. URL: <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2025-108-03>.
6. Чіков І. А. Теоретико-методичні аспекти наукових підходів до оцінки ефективності діяльності підприємств апк. *Підприємництво і торгівля*. 2024. № 41. С. 104–117. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-41-14>.
7. Чумак О. В., Левіна М. В., Олексієнко Б. М. Оптимізація бізнес-процесів підприємств у системі стратегічного управління інноваційною діяльністю. *Бізнес інформ*. 2024. Т. 1, № 552. С. 430–436. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-430-436>.
8. Пономарьов М. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства на засадах цифровізації технологічних процесів : магістерська робота. Київ, 2024. 109 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/64892>.
9. Олешкевич С. І. Підвищення ефективності діяльності підприємства на основі цифрових стратегій : магістерська дисертація. Київ, 2024. 117 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/65059>.
10. Коваленко О. В. Ефективність інвестицій в інноваційну модернізацію харчової промисловості для сприяння сталому розвитку України. *Продовольчі ресурси*. 2024. Т. 12, № 23. С. 264–278. URL: <https://doi.org/10.31073/foodresources2024-23-29>.
11. Кудренко М. Л. Оцінювання конкурентоспроможності іноваційно активних підприємств України в контексті євроінтеграції : дипломна робота. Київ, 2025. 99 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/75241>.

12. Любченко С. О. Моделювання розвитку ІТ-сектору в Україні під впливом інвестицій : дипломна робота. Київ, 2025. 90 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/75316>.
13. Кудлаєнко С., Юрєв Б. Збалансована система критеріїв та показників фінансового менеджменту інноваційно-технологічно активних підприємств. *Development service industry management*. 2024. № 2. С. 221–226. URL: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(34\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(34)) (дата звернення: 05.10.2025).
14. Лукаш В. І. Моделювання економічної безпеки ІТ-підприємства в умовах регуляторних ризиків та ринкових коливань : дипломна робота. Київ, 2025. 107 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/75313>.

### **References**

1. Sydoruk, I. S., Vikulina, L. F., & Nakonechna, O. A. (2025). Digital transformation of business processes in Ukraine as a factor of economic growth. doi:10.5281/zenodo.15173552
2. Lomachynska, I. A., Voitsekhovska, A. O., & Sarkysian, M. S. (2025). Dynamics of digital transformation of Ukraine: Main trends and impact on the national economy. *The Actual Problems of Regional Economy Development*, 2(21), 267–280. doi:10.15330/apred.2.21.267-280
3. Chmutova, I., & Hainalii, A. (2024). Assessment of global risks from the standpoint of security management of Ukrainian enterprises. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 336(6), 506–514. doi:10.31891/2307-5740-2024-336-77
4. Aleksandruk, Ya. V. (2024). IT industry of Ukraine in the international market (Unpublished Bachelor's thesis).
5. Petrova, A., Deineka, M., & Priadko, K. (2025). Ukraine's IT sector: Analysis of trends under martial law. *Bulletin of v. N. Karazin Kharkiv National University Economic Series*, (108), 27–40. doi:10.26565/2311-2379-2025-108-03
6. Chikov, I. A. (2024). Theoretical and methodological aspects of scientific approaches to assessing the efficiency of agricultural enterprises. *Entrepreneurship and Trade*, (41), 104–117. doi:10.32782/2522-1256-2024-41-14
7. Chumak, O. V., Levina, M. V., & Oleksiienko, B. M. (2024). Optimization of business processes of enterprises in the system of strategic management of innovative activities. *Business Inform*, 1(552), 430–436. doi:10.32983/2222-4459-2024-1-430-436
8. Ponomarov, M. I. (2024). Management of international competitiveness of the enterprise based on digitalization of technological processes (Kyiv). Retrieved from <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/64892>
9. Oleshkevych, S. I. (2024). Improving enterprise efficiency based on digital strategies (Kyiv). Retrieved from <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/65059>
10. Kovalenko, O. V. (2024). Efficiency of investments in innovative modernization of the food industry to promote sustainable development of Ukraine. *Food Resources*, 12(23), 264–278. doi:10.31073/foodresources2024-23-29
11. Kudrenko, M. L. (2025). Assessment of competitiveness of innovation-active enterprises of Ukraine in the context of European integration (Diploma thesis, Kyiv). Retrieved from <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/75241>
12. Liubchenko, S. O. (2025). Modeling the development of the IT sector in Ukraine under the influence of investments (Kyiv). Retrieved from <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/75316>
13. Kudlaienko, S., & Yuriev, B. (2024). Balanced system of criteria and indicators of financial management of innovation and technology-active enterprises. *Development Service Industry Management*, (2), 221–226. doi:10.31891/dsim-2024-6(34)
14. Lukash, V. I. (2025). Modeling economic security of IT enterprises under regulatory risks and market fluctuations (Diploma thesis, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute). Retrieved from <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/75313>

*Стаття надійшла 01.10.2025; прийнята до друку 21.10.2025 року*

*Видано в авторській редакції*

---

Коректор *В. Македон*  
Верстка *С. Лозова, М. Криворученко, О. Федосенко*

Підп. до друку 26.12.2025. Формат 70×100/16. Папір офсет. № 1ю

Гарнітура Тип Таймс. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 37,65.  
Обл.-вид. арк. 43,27. Наклад 50 пр. Зам. № 25-5967.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана  
03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1

E-mail: [litera@kneu.edu.ua](mailto:litera@kneu.edu.ua)